

Și totuși, până unde?

(articol publicat și în această secțiune, în format pdf, pentru a putea fi văzut și documentul de la final)

Cred că după ce am trăit toate cele de după decembrie 89, nici nu mai e nevoie să cercetăm arhivele ca să înțelegem lămurit ce s-a întâmplat. Între altele, banal deja dar și fundamental, că după ce a confiscat revoluția Securitatea a făcut tot ce-a putut să se înstăpânească, imediat, copleșitor peste țară. Oameni ai unui trecut întunecat, oricând chestionabil – și cărora viitorul le surâdea acum, nesperat, mai luminos ca oricând – securiștii nu-și permiteau să rateze. Cele două mitinguri din ianuarie 90 i-au speriat ca nimic altceva vreodată. Lumea începuse să simtă că lucrurile nu sunt în regulă. În stradă, simpatizanții partidelor din Opoziție scandau tot mai insistent: „Securiștii-n mină/ Să ne dea lumină!” Securitatea înțelege că nu se poate salva decât dacă acționează rapid și radical, indiferent de consecințe.

Este pusă în scenă, astfel, tragedia din martie de la Târgu Mureș. Peste ani, Virgil Măgureanu avea să recunoască public aceasta, inclusiv că a fost el însuși parte a planului abominabil. În paranteză, ce n-a recunoscut Măgureanu (etnic maghiar) este foarte probabila sa dublă intenție: românii să se aleagă cu reactivarea Poliției politice comuniste iar maghiarii din țară cu imaginea că sunt oprimați de majoritatea română. La numai cinci zile de la momentul culminant, Securitatea este într-adevăr reactivată legal (26 martie). Numit director al SRI, Măgureanu va pune Securitatea în serviciul noului regim, pentru ca în următorii șase ani (și mai apoi și în cei zece ai lui Băsescu) România să fie înscrisă și menținută pe traiectoria unei dezordini sistemice și a degradării continue – cu nimic altceva comparabile în zonă. Angoasa, patologică, a Sistemului o constituie revenirea țării la normalitate – iar Regele Mihai e văzut, în context, drept amenințarea supremă.

Peste trei luni, în iunie, Sistemul se folosește de pretextul evacuării Pieții Universității (de o mână de oameni care nu reprezentau pe organizatorii deja încheiatului miting-maraton), pentru a-și pedepsi violent, cu bâtele minerilor, contestatarii. Ajuns în acest punct, Sistemul își pune la punct strategia pe termen lung. Este sigur că prin Iliescu va domni un deceniu. Cine-i va urma? La începutul lui 1991 Traian Băsescu (omul său, agentul de la Anvers) ocupă prima poziție pe o listă scurtă.

Strategii Sistemului nu scapă din vedere nimic. Inclusiv că, în timp, asocierea cu un număr de intelectuali cunoscuți va deveni absolut necesară. Încă din 31 decembrie 89, Silviu Brucan, eminența cenușie din culisele revoluției, fondase GDS (cu o finanțare inițială de la George Soros, exclusiv ca lucrurile să pară onorabile). Pleșu devine ministru al Culturii la 28 decembrie, iar prin el prietenul și colegul Liiceanu de la GDS este împroprietărit, la 1 februarie, cu imensul patrimoniu al Editurii Politice (documentul poate fi văzut mai jos). De la înființare și până în 2004, când Băsescu devine practic candidatul său la președinție (impus de gruparea cea mai retrogradă a Securității, avându-l în frunte pe Măgureanu), GDS va trece drept o organizație de opoziție. Ceea ce în realitate nu fusese decât numai în măsura strict necesară salvării aparențelor.

În mineriada din iunie Securitatea a devastat sedii de partide, de asociații contestatate, de reședințe private etc. Multă lume nu știe însă nici azi că sediul GDS a fost neatins, fiind păzit de Miliție. Apoi, în timp ce Opoziția își revenea cu greu din loviturile primite, Pleșu și Liiceanu îl vizitau în ascuns pe Măgureanu, la sediul SRI, la “invitația” acestuia. Cei doi tac timp de un

deceniu și jumătate. Convins însă că vizita nu se putea să rămână neconsemnată în arhivele SRI, Liiceanu se autodenunță practic, în ianuarie 2015 – la exact o lună după ce Băsescu își va fi încheiat și cel de-al doilea mandat. Textul pe care-l publică în revista 22 se vrea, integral, o auto-ironie nostimă a celor doi jucând frica paranoică de otrava pe care gazda (odioasă se înțelege) le-ar fi putut-o pune în suc și vinul cu care i-a tratat. Titlul spune singur totul: “O poveste cu cafea, cola și vin din 1990. Sau cum puteai deveni paranoic după mineriadă”. În text liderul GDS strecoară câteva cuvinte despre faptul că directorul SRI i s-a adresat deschis: “Domnule Liiceanu, țara are acum nevoie de intelectuali” (știm desigur că la Securitate „țara” înseamnă „noi”). Firește, Liiceanu nu spune nici dacă a răspuns, nici ce anume. Dar mai era oare cazul s-o facă, în 2015? Nu știam deja bine cu toții ce făcuseră Liiceanu, Pleșu și colegii lor după 89, dar mai ales din 2004? Apropo, e uluitor că deși textul a fost larg mediatizat și întors pe toate fețele, nimeni n-a remarcat fantastica prestidigitație. Și încă ceva, invitarea celor doi la sediul SRI face, cred, rezonabilă presupuziția că în relația cu ei Securitatea a putut miza și pe constrângere. Două exemple cred că pot să aibă semnificația lor în context. La sfârșitul lui 2009 presa a scris, fiind mai apoi confirmată oficial, despre recrutarea de către DIE a soției lui Pleșu. Mai mult, deși implicat în dosarul “Meditația transcedentală”, instrumentat de Securitate, în 2000 Andrei Pleșu a făcut, extrem de discret, anunțul că dosarul său e de negăsit în arhive. Iar aceasta după ce candidase și fusese ales în Colegiul CNSAS – iar procedurile legale erau în sensul că verificările trebuiau făcute anterior alegerii. Găsesc că e inutil să mai întreb și în ce relații cu Securitatea trebuie să se fi aflat intelectualii Liiceanu și Pleșu care sub comunism aproape că au stat mai mult prin Occident decât în țară.

GDS s-a situat de partea cea mai nefastă a istoriei de după 1989 (o istorie față de care a luat distanță, încă de la început, până și o bună parte a Securității). Recentul volum al lui Radu Călin Cristea, „Împăratul cu șapcă-Regimul Băsescu și elitele sale”, este pentru moment lucrarea de referință a perioadei. Cele două mandate ale lui Băsescu dau nesfârșite mărturii despre sabotarea intereselor naționale. O administrație abuzivă și grotescă a fost permanent preocupată să anihileze și pervertească instituțiile democratice și cele ale statului de drept. În economie, învățământ și sănătate gravitatea consecințelor rezultă nu atât prin raportare la câțiva indicatori clasici cât din reaua-intenție cu care lucrurile au fost gândite și puse în practică pe termen lung.

Deceniul Băsescu a fost indiscutabil cel în care sentimentul neputinței, al zădărnicii și lipsei oricărei speranțe a fost inculcat românilor cu consecințe dramatice. Opoziția percepe și ea aceste lucruri și încearcă – în 2007, prima oară – demiterea președintelui. Intelectualul “angajat” Liiceanu strecoară în mediul public marota Securității: “Miza referendumului nu e Băsescu ci Republica.” Apoi, de conivență, înaintea celui de-al doilea referendum (din 2012), Băsescu face el, preventiv, ceea ce Liiceanu găsisse că e mai potrivit să facă un om al porturilor: îl atacă pe Regele Mihai pe motiv că ar fi fost „slugă la ruși.” Din propria-i mărturisire știm că la acest referendum Băsescu l-a dezinformat pe cancelarul german (ce nu s-a arătat defel deranjat) susținând că procedura de suspendare n-ar exista în Constituție. Astăzi dinspre servicii există informația că același cancelar ar fi primit, formalizată, și alerta lui Liiceanu din 2007.

Însă Liiceanu, camarazii lui și cei împreună-lucrători cu ei se arată hotărâți și azi să meargă mai departe – timp în care, curios, Băsescu pare să nu fi plecat de la Cotroceni. Casa Regală, Parlamentul și Biserica au întâmpinat împreună dorința pe care românii de peste Prut o exprimaseră pentru refacerea unității. Revista 22 n-a iertat nimic (în timp ce actualul Președinte,

am văzut, a întors spatele ostil). În paginile publicației GDS s-a mers până la clamarea “pericolului unirii cu Republica Moldova.” Pentru a acționa împreună în chestiuni de interes major, Patriarhul Daniel, și întreaga Biserică, au stabilit în ultima perioadă o bună colaborare cu Casa Regală. Biserica avea să fie prima care a recunoscut în Custodele Coroanei succesorul legitim al Regelui trecut la cele veșnice. Drept urmare, aceeași revistă răspunde Bisericii cu o aversiune mai mare decât oricând în toți anii de după 1990. Iar cel mai recent vedem în presa elvețiană un atac neobișnuit de dur împotriva aceleiași Biserici (Oliver Jens Schmitt, în Neue Zürcher Zeitung, începând cu 27 iulie 2018). Încât, știind bine de ce sunt în stare liderul GDS și Sistemul “angajator”, avem, cred, tot dreptul să ne îndoim că e o pură întâmplare că istoricul elvețian e unul și același cu cel pe care Liiceanu și GDS l-au cultivat și-l cultivă asiduu de mulți ani. (*Revista Timișoara, 10 august 2018*)

ROMANIA
MINISTERUL CULTURII

120

ORDIN NR. 82
din 20 FEBRUARIE/1990

In temeiul Decretului Consiliului Frontului Salvării Naționale nr. 12/28.XII.1989 și a Hotărîrii nr.476/5.II.1990 privind înființarea și organizarea Ministerului Culturii, avînd în vedere prevederile Legii nr. 12/1971, ale Legii nr.57/1974, se emite următorul ordin :

ORDIN :

1. Incepînd cu data de 1 februarie 1990 se înființează Editura "Humanitas" care va edita lucrări în domeniul științelor umaniste, avînd administrație proprie și fiind subordonată Ministerului Culturii.
2. Cu aceeași dată se numește în funcția de director al Editurii "Humanitas", domnul Gabriel Liiceanu, care va avea salariul de 5610 lei (cls. 36) și o indemnizație de conducere de 300 lei lunar (tip I).
3. Editura "Humanitas" va prelua patrimoniul Editurii politice, care își încetează activitatea.
4. Editura nou înființată, va funcționa la nivel I A, prin menținerea categoriei de organizare aprobate pentru fosta Editură politică.
4. Instituțiile interesate vor aduce la îndeplinire prezentul ordin .

MINIS

Andrei Ples

19.II.1990